

Impressum

Izdanje 2021.

Ova brošura se na

- ▶ Albanskom
- ▶ Arapskom
- ▶ Dari/ Farsi
- ▶ Njemačkom
- ▶ Engleskom
- ▶ Italijanskom
- ▶ Kurmanji
- ▶ Poljskom
- ▶ Portugalskom
- ▶ Rumunjskom
- ▶ **Srpskohrvatskom**
- ▶ Slovačkom
- ▶ Španskom
- ▶ Tigrinia
- ▶ Mađarskom

može preuzeti

na adresi www.migrationsamt.tg.ch/integration

Srdačno dobrodošli

Drago nam je da ste doselili u kanton Thurgau.

Doselili ste se u jedan dinamičan kanton, koji je s jedne strane otvoren prema novom, ali je i povezan sa institucijama i sa tradicijama. Nedirnuta priroda, povoljan položaj na Bo-

denskom jezeru, ekonomija, koja je aktivna na različitim područjima i njegovi bliski kontakti sa susjednim kantonima Schaffhausen, Zürich i St. Gallen, kao i sa obližnjim susjednim zemljama Njemačkom i Austrijom, čine Thurgau atraktivnim mjestom za život i rad. Nadamo se da ćete se vi i vaša familija ubrzo udobno osjećati u našem lijepom kantonu. Društveni život i mnogobrojna udruženja su ovdje raznoliki. Srdačno ste pozvani da se uključite.

Drago nam je da se različite grupe stanovništva dobro slažu. Thurgau je jedan miran kanton, u kojem se prijateljski sreću ljudi različitih generacija, kulturnih krugova i nazora. Ovo nije samo po sebi razumljivo i od svih zahtijeva napor za prilagođavanje. Svako je pozvan da oživi toleranciju i obzir

prema drugim ljudima - to su osnovne vrijednosti naše zemlje i našeg društva.

U ovoj brošuri ćete pronaći mnogobrojne informacije o životu i ponudama u našem kantonu. Naučite lokalni jezik! On predstavlja ključ Vaše nezavisnosti i samostalnosti. Pozivamo Vas i na saradnju sa stanovnicima kantona Thurgau. Njihova iskustva će Vam pomoći da bolje razumijete svoju novu okolinu, da se ovdje integrišete i osjećate prijatno.

Želimo Vam srdačnu dobrodošlicu i želimo Vam mnoga otkrića i uzbudljive susrete.

Cornelia Komposch

Vjećnica vlade

Odjeljenje za pravosuđe i bezbjednost

Saživot u Thurgau	6	Javni prijevoz Bicikli i pješaci
Kanton, okrug, opštine		
Jezik		
Integracija		
Inostrano stanovništvo		
Integraciona politika		
Informacije na licu mjesta		
Doseljavanje u kanton	8	Rad .....
Spisak za provjeru kod dolaska u zemlju		Kako pronaći radno mjesto
		Plata
		Zaštita od otkaza
		Porezi
		Napetosti na radnom mjestu
		Antidiskriminacija
		Rad na crno
Prava i dužnosti	10	Skrb/ socijalna osiguranja .....
Osnovne vrijednosti		Osiguranje od nezaposlenosti
Suveren		Socijalna pomoć
Prava i dužnosti		Obavezni doprinosi
Ograničenja prava		Skrb: 1. stub
Zahtjevi u pogledu jezika		Skrb: 2. stub
		Skrb: 3. stub
Komunikacija	12	Zdravlje .....
Učenje njemačkog		Zdravstveno osiguranje i osiguranje od udesa
Učenje švajcarskog njemačkog		Ljekari
Interkulturološki tumači		Unapređenje zdravlja i prevencija
Interkulturološka biblioteka		Medicinski hitni slučajevi
		Njega zuba
		Stariji ljudi i ljudi s posebnim potrebama
Stanovanje	14	Sklapanje braka i familija .....
Kako pronaći stan		Sklapanje braka i spajanje familije
Osiguranje pukućstva i osiguranje od odgovornosti		Registrirano životno partnerstvo
Takse za radio i televiziju		Prisilno sklapanje braka
Život u najamnoj kući		Planiranje familije i seksualno informisanje
		Trudnoća i porođaj
		Porodiljski dopust i naknada
Prijevoz	16	
Automobili		
Import privatnih vozila		
Zamjena vozačke dozvole		

Porodični doplatak	
Prava djece i omladine	
Problemi u partnerstvu i porodici	
Porodično nasilje	
Odgov/Obavezno vrijeme školovanja.....	33
Osnovna škola	
Brošura: „Mogućnosti obrazovanja u kantonu Thurgau“	
Odgovornost roditelja	
Porodična i dodatna briga o djeci	
Djeca s porijeklom iz stranog jezičnog područja	
Dječje obdanište (od navršene 4. godine života)	
Primarna škola (od 6 godina)	
Sekundarna škola I (od 12 godina)	
Izbor zanimanja/Prijelazne ponude.....	36
Profesionalno i studijsko savjetovanje	
BIZplus pomoć kod natječaja	
Prijelazne ponude	
Integracioni tečajevi	
Ponuda obrazovanja s niskim preduslovima	
Obrazovanje za zanimanja/škole za usavršavanje.....	38
Profesionalno osnovno obrazovanje (od 15 godina)	
Profesionalna matura	
Srednje škole (od 15 godina)	
Thurgau-Schaffhausenska škola za maturu za odrasle	
Više profesionalno obrazovanje/sveučilišta/ Usavršavanje.....	40
Više profesionalno obrazovanje	
Sveučilišta	
Doprinosi za studij i obrazovanje	
Priznavanje inostranih diploma i akademskih uspjeha	
Usavršavanje za odrasle	
Zaštita okoline.....	42
Njega krajolika	
Obzir prema javnom prostoru	
Sakupljanje otpada	
Reciklaža otpada	
Otpad, koji se ne može reciklirati	
Društveni život i udruženja.....	44
Kultura	
Sport	
Pješaćenje, bicikliranje, koturanje	
Udruženja	
Volonterstvo	
Religija	
Učestvovanje u političnom životu.....	48
Neposredna demokratija	
Politički organi	
Tri politička nivoa	
Politička prava stranaca	
Ostali oblici	
političkog učestvovanja	
Primanje u državljanstvo	
Korisne adrese.....	51

Kanton, okrug, opštine

Thurgau je jedan od 26 kantona Švajcarske Konfederacije. U njemu živi 282'000 stanovnika (stanje 2020.), podijeljeni na pet okruga i 80 opština. Glavni grad je Frauenfeld sa 25'800 stanovnika (stanje 2020.).

Jezik

U Švajcarskoj su u upotrebi četiri službena jezika: Njemački, francuski, italijanski i retoromanski. Kanton Thurgau spada u Švajcarsku njemačkog govornog područja. Kao službeni i pisani jezik u njemačkom dijelu Švajcarske se koristi književni njemački jezik. U svakodnevnoj komunikaciji se govori švajcarski njemački. U njemačkom dijelu Švajcarske postoje mnogi različiti švajcarsko-njemački dijalekti sa djelomično različitim vokabularom.

Integracija

Integracija je zajednički proces koji počiva na pravima i dužnostima iz Sa-veznog ustava. Cilj je učestvovanje svih grupa stanovnika u ekonomskom i društvenom životu. Unapređivanje integracije se zasniva na načelu „podupirati i zahtijevati“, a posebno se podupire učenje jezika, profesionalno napredovanje i učestvovanje u društvenom životu.

-
- ▶ www.tg.ch
  - ▶ www.thurgau-bodensee.ch

Inostrano stanovništvo

Udio lica sa inostranom nacionalnošću u kantonu Thurgau iznosi 25.2 %. Inostrano stanovništvo potiče iz 140 zemalja, od kojih većinom iz Evrope (94 %), 72 % iz EU-a (stanje kraj 2020.).

Integraciona politika

Organi kantona Thurgau za unapređivanje zajedničkog života provode aktivnu politiku integracije. Većina opština u kantonu Thurgau je priključena regionalnim kompetencijskim centrima za integraciju. Ovi kompetencijski centri savjetuju migrante u vezi učenja jezika i u vezi profesionalne i društvene integracije. Oni nude i savjetovanje u vezi diskriminacije.

Informacije na licu mjesta

- ▶ [3] Kompetencijski centar okruga Frauenfeld
- ▶ [4] Kompetencijski centar okruga Kreuzlingen
- ▶ [5] Kompetencijski centar okruga Weinfelden
- ▶ [6] Kompetencijski centar okruga Oberthurgau
- ▶ [7] Stručna služba za integraciju Romanshorn
- ▶ [8] Stručna služba za integraciju Amriswil
- ▶ [9] Stručna služba za integraciju Arbon

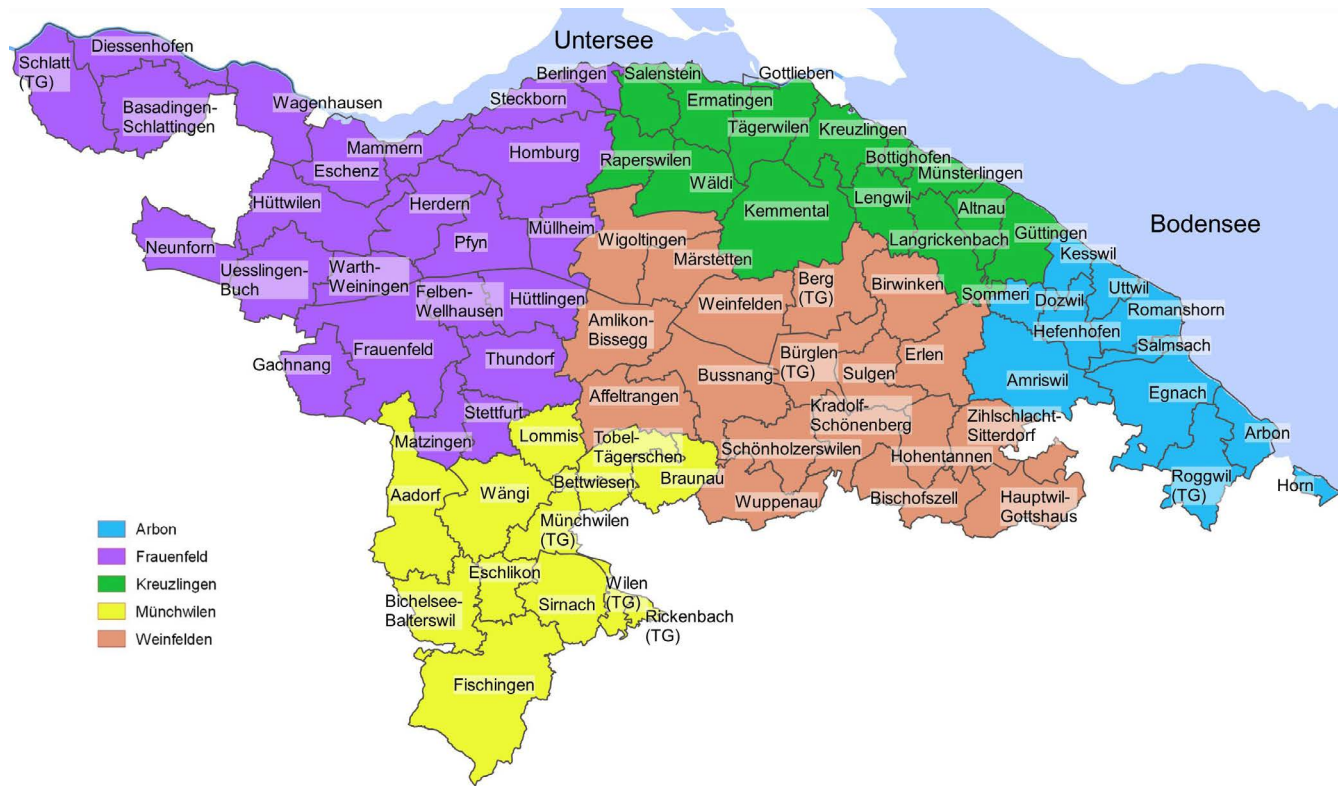
▶ www.migraweb.ch

▶ www.ch.ch

Ako tokom Vašeg boravka u Švajcarskoj radite ili se u Švajcarskoj zadržavate duže od tri mjeseca, onda Vam je potrebna dozvola boravka. Zahtjev se podnosi službi za prijavu boravka u mjestu stanovanja.

Spisak za provjeru kod dolaska u zemlju

Neposredno nakon dolaska u zemlju

- Prijava kod službe za prijavu boravka u mjestu stanovanja (u roku od 14 dana)
- Carinjenje robe koju preseljavate
- Prijava djece u osnovnu školu
- Sklapanja zdravstvenog osiguranja i osiguranja od udesa
- Otvaranje bankovnog ili poštanskog računa
- Prijava na tečaj za učenje njemačkog

Tokom prvih mjeseci

- Poslati dokaz o zdravstvenom osiguranju službi za prijavu boravka
- Razjašnjavanje prava na dječje doplatke za djecu koja žive u inostranstvu
- Prijava telefona, televizora, interneta, mobilnog telefona

Tokom prve godine

- Zamjena vozačke dozvole
- Sklapanje osiguranja za automobil
- Davanje automobila na inspekciju
- Zamjena registarskih pločica

Preporučuje se

- Sklapanje osiguranja za pokućstvo
- Sklapanje osiguranja od privatne odgovornosti
- Sklapanje osiguranja za pravnu zaštitu
- Razjašnjavanje prava na odobravanje popusta na premije
- Prikupljanje informacija kod opštine o aktivnostima udruženja, sportskim i kulturnim događajima

Osnovne vrijednosti

Jedan od glavnih ciljeva kantona je unapređivanje opšte dobrobiti i individualnog razvoja. On se posebno brine da se poštuje važeći pravni sistem, osnovne vrijednosti iz saveznog ustava i javna bezbjednost i red. Kanton može intervenisati samo u slučaju gdje je za to ovlašten ustavom ili zakonom. Organizovan je prema načelu podjele vlasti.

Suveren

Suveren je narod. On svoju vlast provodi i neposredno, tako što glasa o ustavu i zakonima, kao i posredno preko organa koje on izabere. Narod sa pravom glasa bira opštinske organe, vladu kantona (Vladino vijeće), kantonalni parlament (Veliko vijeće) i bira zastupnike kantona Thurgau za Vijeća konfederacije.

Prava i dužnosti

Svaki stanovnik kantona mora ispunjavati ustavne i zakonske obaveze: plaćati svoje poreze, slati svoju djecu u školu, itd. Istovremeno, svi stanovnici posjeduju osnovna demokratska prava, kao što je pravo na tjelesnu nepovredivost, ravnopravnost žena i muškaraca, pravo na zaštitu od diskriminacije, pravo na sklapanje braka, kao i sloboda iznošenja mišljenja i vjeroispovjesti.

Ustav kantona Thurgau i ostali kantonalni zakoni:

▶ www.rechtsbuch.tg.ch

Savezni zakoni:

▶ www.fedlex.admin.ch

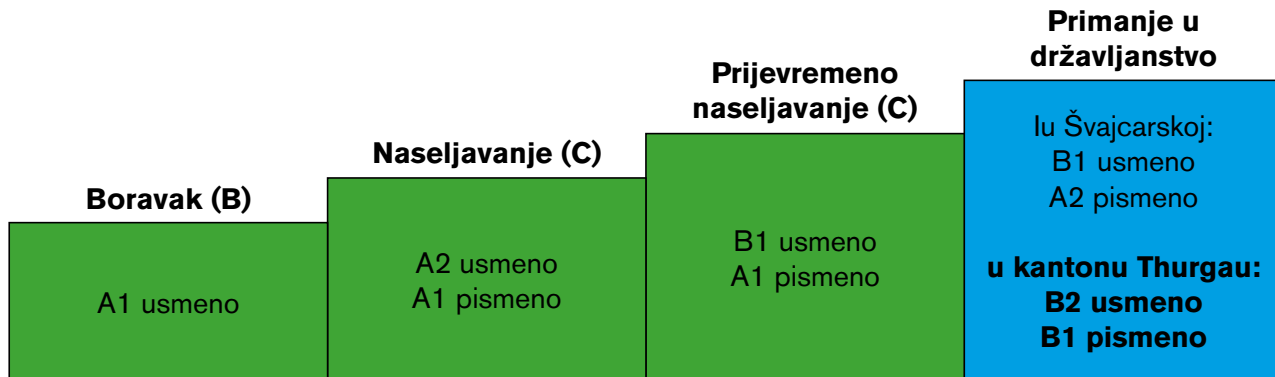
Ograničenja prava

Osnovna prava nisu apsolutna. Kanton može da ih ograniči da obezbjedi sigurnost, red i opštu dobrobit. Slobode pojedinaca završavaju tamo gdje počinje sloboda drugih ljudi. Tako npr. niko ne može da se poziva na slobodu vjeroispovjesti kao izgovor za kršenje zakona o školstvu. Sloboda iskazivanja mišljenja npr. ne dozvoljava vrijeđanje nekog čovjeka ili grupe ljudi..

Zahtjevi u pogledu jezika

► [1]

Zakon o strancima i u vezi integracije (AIG) definiše pretpostavljene zahtjeve u pogledu jezika za davanje dozvole boravka. Služba za migracije provjerava stanje integracije pripadnika trećih zemalja kod produžavanja dozvole boravka (B). Prema AIG-u je dozvoljen i opoziv odobrenja naseljavanja (C) u slučaju loše integracije.

Pregled različitih tečajeva njemačkog jezika i ispitnih centara za njemački u kantonu Thurgau i bližoj okolini možete pronaći na adresi: ► www.migrationsamt.tg.ch/integration

Učenje njemačkog

Za samostalno i nezavisno kretanje u kantonu Thurgau potrebno je da se nauči njemački jezik. Njemački jezik će Vam omogućiti da se sporazumijevate sa komšijama, nastavnim osobljem vaše djece, državnim organima i drugim ljudima.

U kantonu Thurgau različite organizacije, udruženja i škole nude tečajeve njemačkog jezika za strane govornike. Ovi tečajevi su djelimično subvencionirani od države i zbog toga se nude po nižoj cijeni. Postoje i tečajevi za žene (djelom i sa integrisanim dječjim obdaništem).

Učenje švajcarskog njemačkog

► [3], [10]

Govorni jezici, kao što su dijalekti, uče se prvenstveno kroz razgovor sa drugim ljudima. Savladavanje nekog dijalekta može biti veoma korisno, prvenstveno na radnom mjestu. Postoje i tečajevi švajcarskog njemačkog, npr. kod kompetencijskog centra za integraciju u Frauenfeldu ili kod klupske škole Migros.

Interkulturološki tumači

- ▶ www.ar.ge.ch
- ▶ [11]

U određenim situacijama ima smisla da se migrantima bez poznavanja njemačkog jezika pruži podrška od strane jezičnog tumača. Oni su školovani za unapređivanje međusobnog sporazumijevanja, za sprečavanje nesporazuma i za integraciju migranata u novo okruženje.

Nacionalna služba za tumačenje preko telefona 24h dnevno je dostupna na broju 0842 442 442 i u roku od nekoliko minuta pruža usluge profesionalnih tumača za preko 50 jezika preko telefona.

Nikako se ne preporučuje angažovanje djece za tumačenje.

Interkulturološka biblioteka

- ▶ [12]

Udruženje „Biblioteka kultura“ (VBdK) nudi svoj prilog za integraciju unapređivanjem jezične i pismene kompetencije dvojezičnih ili višejezičnih ljudi. Pored toga pruža mjesto za susret ljudi sa svih jezičnih područja i putem raznovrsnih manifestacija doprinosi interkulturološkoj razmjeni. Inventar „Biblioteke kultura“ je sadržan u kantonalnoj biblioteci Thurgau.

Kako pronaći stan

Stanove za unajmljivanje možete da pronađete u novinskim oglasima, u internetu ili preko agencija za nekretnine. Za dobijanje ugovora o najmu treba da ispunite prijavnicu i da upravi za nekretninu priložite određenu dokumentaciju, npr. izvod iz provedbene evidencije (▶ www.betreibungsamt.tg.ch), dokaz o plati ili radni ugovor.

Osiguranje pukućstva i osiguranje od odgovornosti

Osiguranje pukućstva štiti vašu privatnu imovinu, a posebno stvari kod kuće (namještaj, tepihe itd.), predmete za upotrebu (posuđe, odjeću, televizor, stereo uređaj itd.) i vrijedne predmete (nakit, gotovina, itd.) od požara, udara groma, krađe, oluje ili štete od vode itd.

Najbitnije osiguranje pored obaveznog zdravstvenog osiguranja predstavlja osiguranje od privatne odgovornosti. Kod nekih ugovora o najmu ovo osiguranje je obavezno. Ako nekom drugom slučajno naneseš štetu, onda prema zakonu odgovarate svojom privatnom imovinom u neograničenom iznosu. Plaćanjem malog doprinosa, rizik od odgovornosti možete da prenesete svom osiguravajućem društvu. Osiguranje od odgovornosti obuhvata i štete na unajmljenim predmetima, kao i obavezno osiguranje zgrada.

Takse za radio i televiziju

► www.serafe.ch

Život u najamnoj kući

► [13]

Svako kućanstvo mora plaćati takse za prijem radio i TV uređaja. Švajcarska služba za naplatu takse za radio i televiziju (Serafe) automatski saznaje Vašu adresu od službi za prijavu boravka opštine gdje stanujete.

Svi stanari u nekoj najamnoj kući moraju da se pridržavaju opštih pravila saživota. Tako npr. treba da se izbjegava prekomjerna buka noću, kao i nedjeljom i praznicima. Trebaju da se pročitaju specifična pravila u vezi korišćenja zajedničkih prostorija, kao što su praonica veša, što se nalazi u kućnom redu, koji je priložen ugovoru o najmu. Nakon vašeg useljenja u novi stan trebalo bi da se predstavite svojim komšijama. To se cijeni i otvara Vam mnoga vrata.

U slučaju poteškoća sa ostalim stanarima, dijalog predstavlja najbolje rješenje. Po potrebi možete porazgovarati sa kućepaziteljem ili sa iznajmljivačem. U slučaju nesuglasica između iznajmljivača i unajmljivača možete da se obratite i ►[13] pravnom savjetovalištu za unajmljivače.

Automobili

- ▶ www.strassenverkehrsamt.tg.ch
- ▶ [14]

Import privatnih vozila

Zamjena vozačke dozvole

U Švajcarskoj za korištenje autoputova i brzih cesta treba da se nabavi vinjeta, koju morate iznutra da zalijepite na prednje staklo. Vinjeta može da se nabavi na raznim prodajnim mjestima (carina, garaže, benzinske stanice, službe za drumske putove, poštanski uredi) po cijeni od 40 franaka (cijena 2020.) Postoje isključivo godišnje vinjete (važe od 1. decembra prethodne godine do 31. januara sljedeće godine). U Švajcarskoj važe sljedeća ograničenja brzine: 50 km/h unutar naselja, 80 km/h van naselja, 120 km/h na autoputovima. U naseljima postoje zone ograničenja na 30 km/h ili 20 km/h. Maksimalno dozvoljena koncentracija alkohola u krvi iznosi 0.5 ‰.

Ako ste kupili automobil u inostranstvu prije manje od šest mjeseci, onda kod njegovog uvoza u Švajcarsku morate da platite takse. Ako su kupljeni prije više od šest mjeseci, onda se vozila računaju kao roba za preseljenje i na njih se ne plaćaju takse. Automobil ili motocikl, registrovan u inostranstvu, može slobodno da se vozi u Švajcarskoj najduže dvanaest mjeseci, ako je sklopljeno osiguranje za slučaj štete.

Vašu inostranu vozačku dozvolu morate da zamijenite švajcarskom vozačkom dozvolom u roku od dvanaest mjeseci od Vašeg dolaska u zemlju. Uvjeti su različiti u zavisnosti od zemlje porijekla. Za profesionalni prijevoz ljudi ili robe, inostrana vozačka dozvola treba da se zamijeni prije prve vožnje.

Za vozačke dozvole, koje su napravljene prije manje od godinu dana prije dolaska u Švajcarsku, važi probni rok u trajanju od ukupno tri godine. U roku od godine dana nakon dolaska u zemlju obavezno je pohađanje tečaja za usavršavanje.

Javni prijevoz

- ▶ www.sbb.ch

Švajcarska posjeduje gustu i efikasnu mrežu javnog prijevoza. Karte za voz, autobus ili brod su relativno skupe. Švajcarska savezna željeznica (SBB) nudi različite vrste pretplata, s kojima javni prijevoz može jeftinije da se koristi (na primjer GA (opšta pretplata), Halbtax, mjesečna pretplata, seven25).

Djeca, mlađa od šest godina, putuju besplatno. Djeca od šest do 16 godina starosti u pratnji jednog roditelja putuju besplatno, ako imaju kartu za juniore (30 Franaka godišnje, cijena 2020.). Sva putujuća djeca između šest i 16 godina starosti plaćaju za kartu pola cijene.

Ako javni prijevoz želite da koristite uglavnom u istočnoj Švajcarskoj, onda možete da kupite kartu ili pretplatu, koji važi unutar određenih zona ili za cijelu istočnu Švajcarsku, i to kod tarifnog saveza Ostwind.

- ▶ www.ostwind.ch

Bicikli i pješaci

- ▶ www.thurgaubodensee.ch
- ▶ www.provelothurgau.ch
- ▶ www.ch.ch/de/velofahren-der-schweiz/

Vožnja biciklom čuva okolinu, povoljna je i zdrava. Državni organi podupiru saobraćaj za bicikliste i pješake. Eventualne štete, koje prouzročite biciklom, pokriva Vaše privatno osiguranje od odgovornosti.

Kako pronaći radno mjesto

- ▶ www.rav.tg.ch
- ▶ www.bizplus.tg.ch
- ▶ www.ostjob.ch
- ▶ www.arbeit.swiss

Plata

Zaštita od otkaza

Kod traženja radnog mjesta preporučuje se kombinacija različitih metoda pretraživanja. Možete se javljati za ponuđena radna mjesta u novinama ili u internetu, spontano se natjecati za radna mjesta u preduzećima, kontaktirati agencije za posredovanje radne snage i prijaviti se kod regionalnog centra za posredovanje radnih mjesta (RAV).

U Švajcarskoj su bruto plate relativno visoke, ali visoki su i životni troškovi. Ne postoji minimalna plata, koja bi važila za sve branše. Ali, u mnogim branšama važe opšte ugovorne minimalne plate.

Postoji zakonska zaštita od otkaza zaposlenika u slučaju bolesti, nesreće, trudnoće i majčinstva. Otkaz je u tom periodu u pravilu nevažeći. Računa se da je otkaz zloupotrebljen, ako na primjer neko dobije otkaz zbog toga što je zatražio realizaciju svojih prava na osnovu radnog odnosa. U slučaju zloupotrebe otkaza, zaposleno lice više ne može nastaviti radni odnos u preduzeću, može jedino pokušati sudski izboriti obeštećenje.

Porezi

- ▶ [20]
- ▶ www.steuerverwaltung.tg.ch > Download eFisc

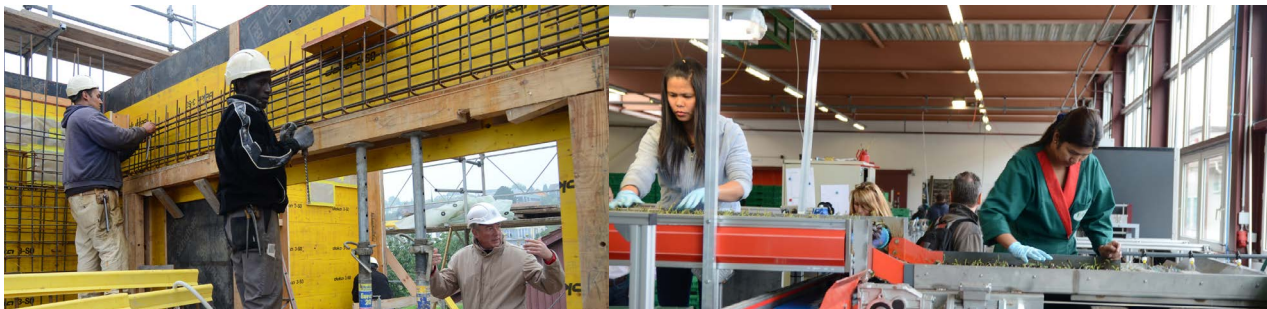
U Švajcarskoj privatna lica plaćaju porez na primanja i na imovinu. Ovim porezima se financiraju javni poslovi, koje provode savezni organi, kantoni i opštine. Kratko vrijeme nakon Vašeg dolaska u kanton, od opštinskog poreznog ureda ćete dobiti upitnik, na osnovu kojeg se može ustanoviti privremeni iznos vaših poreza

Ako posjedujete inostranu nacionalnost i ako ne posjedujete dozvolu za naseljavanje (C), onda se porez na primanja direktno odbija od Vaše plate (izvorni porez). Ako posjedujete dozvolu za naseljavanje, onda ćete u januaru dobiti formulare za poreznu prijavu. Njih možete da ispunite i na internetu. Ako imate poteškoća, možete da se obratite i kantonalnoj poreznoj upravi ili nekom povjereniku.

Napetosti na radnom mjestu

- ▶ [21], [22]
- ▶ www.sexuelle.belaestigung.ch

U slučaju konflikata sa poslodavcem ili s kolegama, možete da se obratite sindikalnom savezu kantona Thurgau. Određeni postupci su zakonski zabranjeni, što se posebno odnosi na radna mjesta. To se posebno odnosi na mobbing i seksualno uznemiravanje, kao i na ponižavajuće riječi, pokrete i radnje.

Antidiskriminacija

U švajcarskom ustavu stoji: „Nikog se ne smije diskriminirati, što se posebno odnosi na porijeklo, rasu, pol, dob, jezik, religijsko, svjetonazorno ili političko uvjerenje.“ Ako se osjećate zapostavljeno iz nekog od ovih razloga, onda Vam savjetujemo da se obratite nekoj od sljedećih konfederacijskih organizacija:

- ▶ [22] Konfederacijska agencija za ravnopravnost žena i muškaraca (EBG)
- ▶ [23] Konfederacijska komisija protiv rasizma (EKR)

U slučaju rasističke diskriminacije možete da se posavjetujete i kod regionalnih ▶[3–9] kompetencijskih centara i stručnih službi za integraciju.

Rad na crno

- ▶ www.seco.admin.ch
- ▶ [24]

I lica, koja su tek povremeno plaćena za radove na čišćenju, u kući ili u bašti ili za brigu o djeci, računaju se kao namještenici. Poslodavac to lice prema tome mora da prijavi kod socijalnog osiguranja, a poslodavac treba da odračuna izvorni porez, jer se inače radi o ilegalnom radu, tzv. radu na crno.

Lice, koje je zaposleno na crno, u slučaju invaliditeta ili nezaposlenosti nema pravo na invalidsku penziju ili na obeštećenje u slučaju nezaposlenosti, a neće primiti ni starosnu penziju. Posljedice zato mogu biti dramatične, prvenstveno u slučaju nesreće na radnom mjestu.

Nažalost, dešava se da poslodavci namjerno ne izdaju obračune plata, kako bi u spornom slučaju mogli poreći radni odnos. U tom slučaju je zaposlenom licu skoro nemoguće dokazati da je bilo u radnom odnosu, što je npr. neophodno za realizaciju prava na naknadu za nezaposlene.

Osiguranje od nezaposlenosti

- ▶ [16]
- ▶ www.awa.tg.ch
- ▶ www.arbeit.swiss

Socijalna pomoć

- ▶ [17–19]

Obavezni doprinosi

- ▶ [15]

Ako neko lice u Švajcarskoj izgubi radno mjesto, onda u pravilu kroz određen period dobiva naknadu za nezaposlene. Inostrano lice, koje prvi put dolazi u Švajcarsku, generalno nema pravo na nadoknadu za nezaposlene. Za tu namjenu mora posjedovati važeću dozvolu boravka i dvije godine prije prijave nezaposlenosti najmanje 12 mjeseci obavljati neku ekonomsku aktivnost. Svako ko izgubi radno mjesto što prije treba da se prijavi regionalnom centru za posredovanje radnih mjesta (RAV) radi realizacije prava na naknadu za nezaposlenost. Tamo se dobija informacija o koracima, koja treba da se preduzmu.

Socijalna pomoć služi za obezbjeđivanje egzistencije i za unapređivanje ekonomske i lične nezavisnosti siromašnih lica. Odobrava se, ako lice ne može da dobije pomoć od familije i ako nema pravo na nikakva druga zakonska primanja. Za podnošenje molbe za socijalnom pomoći treba da se obrati socijalnoj službi u opštini stanovanja. ▶[17] Socijalna služba kantona Thurgau vodi koordinacionu službu. Socijalno i dužničko savjetovalište ▶[18] Caritas Thurgau besplatno savjetuje sve tražitelje pomoći, pruža urgentnu i prijelaznu pomoć i posreduje ostale institucije i savjetovališta. ▶[19] Zaklada Benefo nudi povoljno savjetovanje u vezi budžeta.

Socijalna osiguranja štite stanovnike Švajcarske od rizika i obezbjeđuje njihovu ekonomsku egzistenciju. Ona su obavezna i odračunavaju se direktno od plate (izuzev zdravstvenog osiguranja ▶poglavlje Zdravlje). Obavezni doprinosi čine ukupno oko 20 % prihoda.

Skrb: 1. stub

U 1. stub, a time u odgovornost države, računaju se starosno i udovičko osiguranje (AHV), osiguranje od invaliditeta (IV), te Pravilnik o zamjenskim primanjima (EO). Generalno sva lica, koja stanuju u Švajcarskoj, podliježu AHV-u, nezavisno od njihove nacionalnosti i ekonomskog statusa. Penziona starost za muškarce iznosi 65 godina, a za žene 64 godine (stanje 2021.). Postoji mogućnost da se u penziju stupi i ranije. U tom slučaju se penzija umanjuje za odgovarajući iznos.

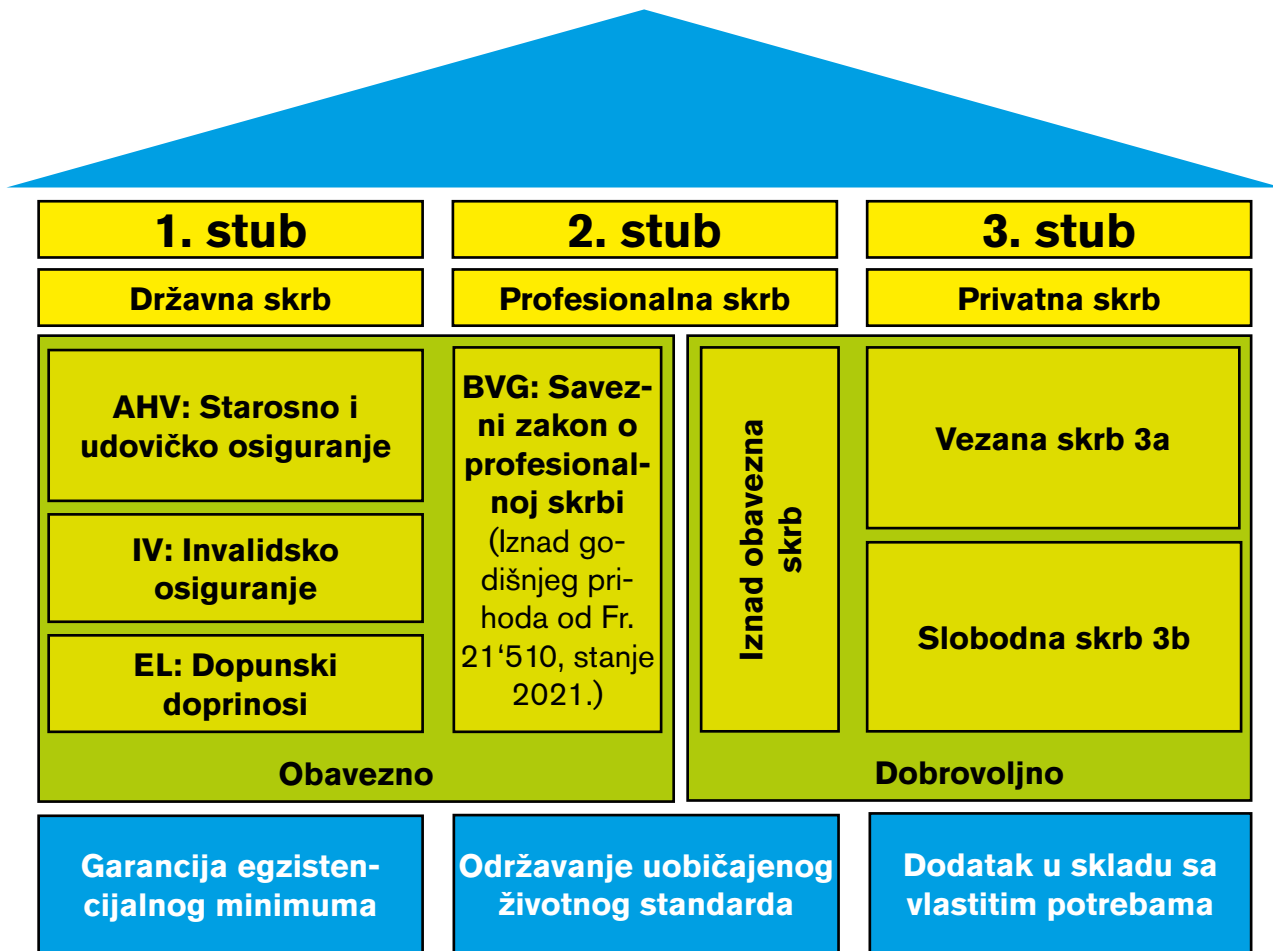
Skrb: 2. stub

U 2. stub, a time u odgovornost poslodavaca, računa se profesionalna skrb (BVG), što se kolokvijalno naziva i „Penziono osiguranje“. Od godišnjeg primanja u iznosu od 21'510 Franaka (stanje 2021.) naviše, doprinosi se odbijaju od plate. U 2. stub se računaju i osiguranje za bolnički doplatak i profesionalno osiguranje za slučaj nesreće. Poslodavac mora osiguranju za slučaj nesreće prijaviti svakog zaposlenika. U slučaju zaposlenosti od osam sati sedmično naviše, osigurani su nesretni slučajevi i van zanimanja. Inače je potrebno privatno osiguranje za nesretni slučaj (►poglavlje Zdravlje).

Skrb: 3. stub

Za razliku od 1. i 2. stuba, 3. stub je dobrovoljan i stvara se od privatne uštedevine. Skrb 3a predstavlja dugoročnu skrb, kod koje je kapital vezan za privatnu starosnu skrb. Prijevremene naknade su moguće samo uz određene predulove, ali se zato kod uplaćivanja do određenog iznosa može uštedjeti na poreznim davanjima. Skrb 3b je nezavisno od državnih zahtjeva u pogledu uplata, raspoloživosti i trenutka isplate.

Zdravstveno osiguranje i osiguranje od udesa

- ▶ www.bag.admin.ch
- ▶ www.gesundheit.tg.ch

Ljekari

- ▶ www.aerzte-tg.ch

Kod dolaska iz inostranstva, ovo osiguranje morate sklopiti u roku od tri mjeseca. Ako doseljavate iz nekog drugog kantona, onda svojoj novoj opštini stanovanja u roku od 30 dana morate predložiti iskaznicu osiguranja.

Obavezno zdravstveno osiguranje isplaćuje naknade u slučaju bolesti, majčinstva i nesreće. Ako se zaposleni, onda ste u pravilu osigurani od strane preduzeća. U tom slučaju pazite da ne budete dvostruko osigurani za slučaj nesreće.

Obavezno zdravstveno osiguranje pokriva medicinske tretmane, određene lijekove i boravak u opštem dijelu bolnice u kantonu stanovanja. Uz ovo obavezno zdravstveno osiguranje svako može da sklopi i dodatno zdravstveno osiguranje, koje pokriva dodatne usluge, kao što je, na primjer, boravak u privatnom bolničkom odjeljenju.

Osiguranim licima, parovima i familijama u skromnim ekonomskim prilikama država odobrava popuste kod plaćanja premija.

Posavjetujte se prije sklapanja osiguranja i uporedite ponude više osiguravateljskih kuća.

Svakako Vam savjetujemo da što prije odaberete svog porodičnog ljekara. Porodičnom ljekaru se možete obratiti u slučaju potrebe i savjetovati se u pogledu zdravstvenih pitanja, on Vam može pružiti medicinsku zaštitu i po potrebi Vas uputiti specijalistu.

Unapređenje zdravlja i prevencija

► [25–27]

- www.migesplus.ch
- www.sozialnetz.tg.ch
- www.femmestische.ch

► [25] Perspektive Thurgau je aktivno na području unapređenja zdravlja i prevencije. Ponuda obuhvata savjetovanje za majke i očeve, parove, porodice i mladež, kao i savjetovanje u vezi ovisnosti. Organizaciji Perspektive Thurgau možete da se obratite i sa pitanjima u vezi spolnog zdravlja i spolno prenosivih bolesti, posebno HIV i Aids..

Perspektive Thurgau koordinira «FemmesTische». Ovi razgovori za okruglim stolom povezuju žene, uglavnom sa migracijskom istorijom, koje se kroz diskusije u privatnom ili institucionalnom okviru bave pitanjima odgoja, životne svakodnevice i zdravlja. Učesnice dodatno dolaze do informacija o ovdašnjoj kulturi, tečajevima jezika, dječjim dnevnim obdaništima, o švajcarskom obrazovnom sistemu i sistemu osiguranja, kao i o različitim savjetovalištim.

Ako ih opterećuje neka teška životna situacija i ako žele o tome porazgovarati s nekim ko je doživio nešto slično, onda se mogu priključiti nekoj grupi za samopomoć. ► [26] Samopomoć Thurgau informiše o postojećim grupama za samopomoć.

Medicinski hitni slučajevi

- ▶ U svim regijama dostupni su i na broju 144
- ▶ www.stgag.ch

Ako kod hitnog slučaja ne možete doći do svog porodičnog ljekara, onda možete da se obratite dežurnom ljekaru u Vašoj regiji ili nekoj od kantonalnih bolnica.

U kritičnim slučajevima nazovite broj 144.

Dežurni ljekari	Telefonski brojevi
Regija Thurgau Zapad	052 723 77 77
Regija Thurtal-Untersee	144
Regija Kreuzlingen	0900 000 199
Regija Amriswil-Obersee	0900 000 327
Regija Arbon	0900 575 420
Regija Romanshorn	0900 575 460
Regija Bischofszell	0900 575 422
Regija Rickenbach/Wilen/Busswil/Wil SG/Schwarzenbach SG	0900 56 85 56

Thurgau AG	Telefonski brojevi
Kantonalna bolnica Frauenfeld	052 723 77 77
Kantonalna bolnica Münsterlingen	071 686 11 11
Klinika St. Katharinental	052 631 60 60
Psihijatrijska služba Thurgau	071 686 41 41
Psihijatrijski dijagnostički i prijemni centar	0848 41 41 41

Njega zuba

- ▶ www.zahnaerztes-thurgau.ch

Stariji ljudi i ljudi s posebnim potrebama

- ▶ www.sozialnetz.tg.ch
- ▶ [15], [28-32]

Opšte liječenje zuba, npr. kod karijesa i paradontoze ili korekcije položaja zuba (zubni aparatić) nije pokriveno osnovnim zdravstvenim osiguranjem. Možete sklopiti osiguranje za njegu zuba, prije nego što dođe do mogućih problema.

Informacije o njezi i brizi o starijim ljudima mogu da se dobiju kod sljedećih organizacija:

- ▶ [28] Spitex udruženje Thurgau
- ▶ [29] Pro Senectute Thurgau
- ▶ [30] Švajcarski crveni krst Thurgau

Lica sa fizičkim ili psihičkim teškoćama, kao i njihove osobe za kontakt, savjet i podršku mogu dobiti kod službe za invalidsko osiguranje kantona, kod ▶[31] Pro Infirmis ili – ako se radi o djeci – kod ▶[32] Defektološka pedagogija za rani uzrast.

Sklapanje braka i spajanje familije

▶ [33]

▶ www.migrationsamt.tg.ch

Registrirano životno partnerstvo

▶ [33], [34]

▶ www.zivilstandsamt.tg.ch

▶ www.binational.ch

Svako ko u Švajcarskoj želi sklopiti brak mora navršiti najmanje 18 godina. Priznaju se samo brakovi koji su sklopljeni u matičnom uredu. ▶[33] služba za trgovački registar i matične knjige i matični ured Vašeg ureda informiše Vas o potrebnim preduslovima i o neophodnoj dokumentaciji.

Ako planirate dolazak budućeg bračnog druga u zemlju ili nekog člana porodice, onda prethodno treba da se podnese molba za spajanje familije kod službe za prijavu boravka u opštini stanovanja. Za dodjelu dozvole boravka nadležna je ▶[1] služba za migracije. Na internet stranici službe za migracije pronaći ćete formulare za molbu i spisak dokumentacije koja treba da se predoči.

Za istospolne parove postoji mogućnost priznavanja njihove veze registrom partnerstva. Matični ured okruga u kojem oba partnera ili jedan od partnera živi, informiše o koracima koji treba da se preduzmu.

Prisilno sklapanje braka

► [19], [35]

Planiranje familije i seksualno informisanje

► [19], [25]

Niko nema pravo da prisili neku ženu ili nekog muškarca na sklapanje braka protiv njezine ili njegove volje. Prisilno sklapanje braka predstavlja krivično djelo. To predstavlja masivnu povredu lične slobode. To je povreda osnovnih ljudskih prava, koja su zaštićena Saveznim ustavom i ustavom kantona Thurgau.

U slučaju pitanja u vezi planiranja porodice, trudnoće (npr. pregledi prije poroda) ili spolnog života možete da se obratite ►[19] Savjetovalištu za planiranje porodice, trudnoću i seksualnost Zaklade Benefo. U slučaju pitanja u vezi spolnog zdravlja, na raspolaganju Vam stoji i porodični ljekar, kao i organizacija ►[25] Perspektive Thurgau.

Sa navedenim službama možete razmotriti teme kao što su sprečavanje trudnoće, seksualnost, seksualno usmjerenje, trudnoća, prekid trudnoće, spolno prenosive bolesti, spolna zloupotreba, emocionalni život i veze. Ova savjetovanja su besplatna, odnosno pokrivena su zdravstvenim osiguranjem i strogo su povjerljiva.

Mortalitet dojenčadi je u Švajcarskoj veoma mali. Tome doprinose besplatni medicinski preventivni pregledi od 13. sedmice trudnoće i tokom preostalog trajanja trudnoće, tečajevi za pripremu porođaja i savjetovanja u vezi dojenja. Komplikacije do kraja 12. sedmice trudnoće obračunavaju se kao bolesti i podliježu obavezi plaćanja participacije u troškovima (participacija i franšiza). Savjetovanja majki i očeva, te savjetovanje za malu djecu, koje nude organizacije ►[25] Perspektive i conex familia, besplatna su i bitna ponuda koja stoji na raspolaganju.

► www.sozialnetz.tg.ch

► www.conexfamilia.ch

► www.guter-start-ins-kinderleben.tg.ch

Trudnoća i porođaj

- ▶ [19]
- ▶ www.tageo.ch
- ▶ www.femmestische.ch
- ▶ www.sozialnetz.tg.ch

Porodiljski dopust i naknada

- ▶ www.bsv.admin.ch
- ▶ [15]

-
- ▶ www.perspektive-tg.ch/muetter-und-vaeterberatung

Svaki porod mora da se prijavi kod matičnog ureda Vašeg okruga. Ako je dijete rođeno u nekoj bolnici, onda bolnica prijavljuje rođenje matičnoj službi. Kod poroda kod kuće roditelji se sami moraju pobrinuti za prijavu. Molba za dodjelu dozvole boravka na ruke službi za migracije biće podnijeta bez da išta morate učiniti i to od strane službi za prijavu boravka opštine gdje stanujete.

Novorođenčad je od trenutka svog rođenja tri mjeseca automatski zdravstveno osigurano. Nakon toga roditelji moraju sklopiti zdravstveno osiguranje na ime djeteta.

Nakon poroda zaposlene žene imaju pravo na plaćeni porodiljski dopust u trajanju od najmanje 14 sedmica. U tom periodu primaju do 80 % svoje plate. Da bi to ostvarile, devet mjeseci prije poroda moraju uplaćivati doprinose za socijalno osiguranje i raditi najmanje pet mjeseci. Vremena osiguranja, odrađena u nekoj EU- EFTA-državi, takođe se priznaju. Od 1. januara 2021. godine zaposleni očevi imaju pravo na dvosedmični dopust za očeve. ▶ [15] Kompenzaciono osiguranje kantona Thurgau s tim u vezi daje detaljnije informacije.

Porodični doplatak

► [15]

Ako imate djecu, koja žive u kantonu Thurgau, onda imate pravo na dječji doplatak. On za djecu do navršene 16. godine iznosi 200 franaka mjesečno za svako dijete. Nakon toga umjesto dječjeg doplatka se isplaćuje (viši) doplatak za obrazovanje mjesečno za svako dijete sve do završetka obrazovanja Vašeg djeteta, najduže do njegove 25. godine života. Ovo pravo u određenim uslovima nastaje već i nakon navršene 15. godine života. Poslodavac u pravilu isplaćuje porodične doplatke zajedno sa platom. Ako su ispunjeni određeni preduslovi, pravo na dječji doplatak ili doplatke za obrazovanje mogu steći i nezaposleni roditelji.

Odgovarajuće informacije se mogu dobiti kod ► [15] Kompenzacionog osiguranja kantona Thurgau.

Prava djece i omladine

► [19], [35]

► www.tschau.ch

Kao i odrasli, i djeca i mladi ljudi posjeduju osnovna prava. Posebno imaju pravo na zaštitu od zlostavljanja, nasilja, seksualnog napastovanja i radnog izrabljivanja, kao i pravo na obrazovanje i odgovarajući životni standard (smještaj, odjeća, prehrana). Roditelji ne smiju tući djecu i omladinu, a ovi također nikog ne smiju tući. Djeca i omladina imaju pravo na tjelesnu nepovredivost i na zaštitu od tjelesnih povreda.

Zabranjeno je obrezivanje ženskih genitalija i to se sudski strogo kažnjava, čak i u slučajevima da je to izvršeno u okviru porodice ili tokom boravka u inostranstvu.

Problemi u partnerstvu i familiji

- ▶ www.paarberatungen-tg.ch

Porodično nasilje

- ▶ [19], [35–37]

Lica sa problemima sa svojom djecom ili unutar njihove partnerske veze pomoć pronalaze kod savjetovališta za parove i porodice. U slučaju razdvajanja ili rastave, roditelj, koji se ne brine za djecu, mjesečno mora plaćati doprinos za uzdržavanje djece, a eventualno i za drugog roditelja. Informacije u vezi alimentacijske pomoći:

- ▶ www.sozialamt.tg.ch > Sozialhilfe > Alimentenhilfe

Ako lica unutar postojeće ili raskinute bračne, partnerske ili porodične veze vrše fizičko (udarci), psihičko (prijetnje), seksualno (prisiljavanje, silovanje) ili ekonomsko (uskraćivanje novca) nasilje ili to nasilje prijetite, onda se radi o porodičnom nasilju. Ovakvo ponašanje se može sudski kažnjavati čak i u slučaju da žrtva to ne prijavi. Počinitelji moraju računati sa strogim kaznama.

Svaka žrtva u skladu sa zakonom o pomoći žrtvama ima pravo na besplatno savjetovanje ili pomoć od strane neke službe za pomoć žrtvama. Njihovo osoblje garantuje maksimalnu povjerljivost.

- ▶ [19] Zaklada Benefo, Stručna služba za pomoć žrtvama Thurgau
- ▶ [35] Savjetovalište za žene, žrtve nasilja Thurgau
- ▶ [36] Stručna služba za porodično nasilje kantonalne policije Thurgau
- ▶ Policija (telefon) za hitne slučajeve i pomoć na licu mjesta: 117

Savjetovanje se nudi i licima koja naginju nasilju ili ga vrše. Osoblje garantuje maksimalnu povjerljivost.

- ▶ [37] Konflikt.Gewalt – Savjetovalište u vezi nasilja za muškarce, žene i mladež
- ▶ Hotline (telefonska služba) 24h dnevno za lica koja vrše nasilje: 078 778 77 80

Osnovna škola

► www.dek.tg.ch

Brošura: „Mogućnosti obrazovanja u kantonu Thurgau“

► www.dek.tg.ch > Publikationen und Downloads > Bildung

Odgovornost roditelja

► www.tageo.ch

Pohađanje osnovne škole je obavezno za djecu, koja su do početka školske godine na ljetu navršila 4 godine. Obavezno školovanje (uključujući dječje obdanište) traje 11 godina i važi i za djecu i omladinu bez regulisanog bora-višnog statusa. Osnovna škola je besplatna. Za školstvo je u kantonu Thurgau nadležno odjeljenje za odgoj i kulturu (DEK).

Brošura „Mogućnosti obrazovanja u kantonu Thurgau“ objašnjava obrazovni sistem u kantonu Thurgau od početka školovanja do tercijarnog stepena i dostupna je na različitim jezicima. U njoj su sadržane bitne informacije o osnovnoj školi, obrazovnom sistemu i o višim školama. U njoj su sadržane i adrese savjetovališta i kontakt službe.

Kao roditelj odgovorni ste za odgoj i obrazovanje Vaše djece. Od njegovog rođenja trebate svom djetetu pružiti sigurnu i poticajnu okolinu! Kretanje, socijalni kontakti sa vršnjacima i sa djecom koja govore lokalni jezik u zemlji, veoma su bitni za razvoj Vašeg djeteta. Obrazovanje roditelja Vam pruža podršku kod rješavanja zahtjevnog odgojnog zadatka. I za dobar školski razvoj Vašeg djeteta možete uvelike da doprinesete: Potrudite se za dobru saradnju sa školom i pobrinite se da djeca na nastavu dođu odmorna, nahranjena i na vrijeme. Ako Vas iz škole pozovu na razgovor ili na roditeljski sastanak, onda ste obavezni da dođete.

Porodična i dodatna briga o djeci

► www.sozialnetz.tg.ch

Djeca s porijeklom iz stranog jezičnog područja

► [12], [40], [2–8]

Razgovaraj samnom i poslušaj što pričam

► Brošura na različitim jezicima na adresi www.migesplus.ch

65 kratkih filmova o ranom učenju djece u svakodnevi:

► www.kinder-4.ch

Tečajevi na domovinskom jeziku i o kulturi:

► www.hsk-tg.ch

U kantonu Thurgau postoje različite ponude brige za djecu, čiji roditelji se ne mogu uvijek sami za njih brinuti, jer npr. moraju raditi. Zavisno od uzrasta i potrebnog opsega brige (ujutro, u podne, nakon škole) postoje različite ponude. Pojedine ponude ciljano unapređuju socijalne, jezične i motoričke kompetencije. Vaša opština gdje stanujete rado će Vas informisati o ponudi u Vašoj regiji.

U pogledu pohađanja škole bitno je da Vaše dijete razumije njemački jezik i da može da se sporazumijeva na njemačkom. Dobro razumijevanje njemačkog jezika je osnovni preduslov za uspješno pohađanje škole. Dobru priliku za učenje njemačkog već i prije škole predstavlja pohađanje neke igraonice, cjelodnevnog obdaništa za djecu (KITA) ili kod neke porodice, koja se po danu brine o djetetu.

I Vaš materinski jezik doprinosi učenju njemačkog jezika: Svom djetetu ponudite raznovrsne jezične poticaje od samog rođenja. Razgovarajte sa svojim djetetom i slušajte šta kaže, pričajte mu priče ili rime i pjevajte s pjesmice s Vašim djetetom! Vaše dijete dodatno može pohađati tečajeve na jeziku i o kulturi domovine (HSK), koje nudi konzulat Vaše zemlje ili članovi Vaše zajednice. Kod te nastave Vaše dijete proširuje svoju jezičnu kompetenciju na materinskom jeziku i stiče znanja o kulturi svog porijekla. U ►[12] Biblioteci kultura mogu da se pozajme knjige za djecu i omladinu na različitim jezicima.

Opštine gdje stanujete ili ►[2–8] kompetencijski centri i stručne službe za integraciju u Vašem okrugu će Vam rado pomoći kod pronalaženja odgovarajuće ponude.

Dječje obdanište (od navršene 4. godine života)

► [38]

Dječje obdanište predstavlja prvi obrazovni stepen i traje dvije godine. Djeca kroz igru stiču preduslove za pohađanje primarne škole. Istovremeno se unapređuje socijalna kompetencija. U dječjem obdaništu Vaše dijete uči, kako se uspostavljaju kontakti i sporazumijevanje na lokalnom jeziku.

Primarna škola (od 6 godina)

► [38]

Primarna škola traje šest godina. U njoj se dobijaju osnovna znanja i sposobnosti, unapređuje individualne mentalne, muzičke i tjelesne sposobnosti djece i odgaja ih za samostalno i odgovorno djelovanje u društvu. Učenici razvijaju kompetencije da bi mogli u sve većoj mjeri samostalno da se informišu i uče.

Sekundarna škola I (od 12 godina)

► [38]

Sekundarna škola traje tri godine. Na ovom stepenu se obrazovni sadržaji iz primarne škole produbljuju i proširuju. Mladi ljudi si stvaraju solidnu osnovu za svoju daljnju profesionalnu ili školsku karijeru. Nastava se nudi na različitim nivoima.

Profesionalno i studentsko savjetovanje

- ▶ www.abb.tg.ch
- ▶ [39]

BIZplus pomoć kod natječaja

- ▶ www.bizplus.tg.ch

Prijelazne ponude

- ▶ www.abb.tg.ch
> Brückenangebote
- ▶ www.abb.tg.ch > BIZ

-
- ▶ www.berufsberatung.ch
> Informationen in anderen Sprachen

U sekundarnoj školi mladi ljudi se suočavaju sa odlukom o svojim obrazovnim i profesionalnim ciljevima, kao i sa svojim odgovarajućim preduslovima i mogućnostima. Profesionalno i studentsko savjetovanje ih prati u ovom procesu. Po potrebi je moguća i dodatna profesionalna podrška.

Informacioni centar za zanimanja BIZplus u Frauenfeld-u i Kreuzlingen-u nudi jednom sedmično besplatno savjetovanje za sva lica koja stanuju u Thurgau. Stručnjaci organizacije BIZplus pomažu Vam kod izrađivanja dokumentacije za natječaje i savjetuju Vas po pitanjima traženja radnog mjesta, obrazovanja i usavršavanja i o mogućnostima karijere.

Mladi ljudi bez odluke za nastavak školovanja, nakon sekundarnog stepena I kroz godinu dana mogu pohađati kantonalne prijelazne ponude. Pritom im se pruža ciljana podrška u procesu izbora zanimanja. Mogu da nadopune i prodube svoja osnovna školska znanja, kao i da steknu praktična iskustva u nekom pogonu. Kantonalna ponuda se nudi u obliku prijelazne ponude sa težištem na školske sadržaje (tip A) i prijelazne ponude s više praktičnih sadržaja (tip P).

Integracioni tečajevi

- ▶ www.abb.tg.ch
  - > Integrationskurse
- ▶ www.abb.tg.ch > BIZ

Kod kantonalnih integracionih tečajeva fokus je na učenju njemačkog jezika i na sticanju opšteg obrazovanja. Oni na raspolaganju stoje mladim ljudima i odraslima između dvanaeste i 34. godine. Oni stvaraju preduslove za sekundarnu školu, za osnovno obrazovanje za zanimanja (EBA ili EFZ) ili za neku višu školu. Nude se četiri različita tečaja, koja se međusobno nadograđuju. Nivo poznavanja njemačkog je odlučujući kod izbora tečaja i za prelazak na integracioni kurs višeg stepena.

Ponuda obrazovanja s niskim preduslovima

- ▶ www.abb.tg.ch
  - > Niederschwelliges Ausbildungsangebot
- ▶ www.abb.tg.ch > BIZ
- ▶ www.abb.tg.ch
  - > Niederschwellige Integrationsausbildung

Motivirani mladi ljudi, koji ne posjeduju neophodne preduslove za profesionalno osnovno obrazovanje (EBA/EFZ), nakon završetka obaveznog školskog obrazovanja mogu pohađati obrazovnu ponudu s niskim preduslovima. Obrazovanje traje dvije godine i obuhvata, pored prakse u pogonu, i nastavu na nekoj od škola za zanimanja. Mladi ljudi i obrazovni pogon sklapaju ugovor o obrazovanju, koji između ostalog reguliše naknade za praktičnu djelatnost.

Migrantima sa stranih govornih područja starijih od 18 godina na raspolaganju stoji ponuda obrazovanja s niskim preduslovima.

Na kraju obaveznog školovanja mladi ljudi se odlučuju za osnovno obrazovanje za zanimanje ili za neku višu školu.

Profesionalno osnovno obrazovanje (od 15 godina)

- ▶ [39]
- ▶ www.berufsberatung.ch
> Lehrstellensuche

Otprilike tri četvrtine mladih ljudi apsolvira osnovno obrazovanje za zanimanje (nauk). Pritom u zanatskom pogonu stiču kompetencije za zanimanje i pohađaju jedan ili dva dana sedmično školu za zanimanja. Mladi ljudi za vrijeme obrazovanja dobijaju ugovor o naukovanju i za odrađeni rad dobijaju novčanu naknadu. Osnovno obrazovanje za zanimanje traje dvije do četiri godine i završava se konfederacijskom potvrdom o zanimanju (EBA) ili konfederacijskim svjedočanstvom o osposobljenosti (EFZ). Ti dokumenti se priznaju u cijeloj Švajcarskoj.

Profesionalna matura

- ▶ [39]

Profesionalna matura (BM) je nadopuna osnovnom obrazovanju za zanimanje EFZ sa proširenim opštim obrazovanjem. Stiče se tokom naukovanja (BM1) ili u nastavku nakon osnovnog obrazovanja za zanimanje EFZ (BM2). Profesionalna matura omogućuje pristup na studij na nekom veleučilištu i na taj način priprema za zahtjevne zadatke u privredi i društvu.

Sem toga, sa položenim dodatnim ispitom je moguće studiranje na nekom univerzitetu ili na Kantonalnom Tehničkom Sveučilištu (ETH). Jednogodišnji „Passerellenkurs“ na Thurgau-Schaffhausenskoj školi za sticanje mature za odrasle priprema za ovaj ispit.

Srednje škole (od 15 godina)

- ▶ [41]

Nakon obaveznog školovanja, učenici mogu pohađati neku stručnu ili informatičku srednju školu ili gimnaziju. Ove cjelodnevnne škole omogućuju, zavisno o tipu škole, ili direktni pristup nekom zanimanju ili pristup nekom

- ▶ www.amh.tg.ch
> Mittelschulen

veleučilištu, univerzitetskom sveučilištu, Kantonalnom Tehničkom Sveučilištu (ETH) ili Pedagoškim sveučilištima.

Tip škole	Trajanje	Diploma
Stručna srednja škola	3 godine	Legitimacija za stručnu srednju školu
	4 godine	Stručna škola za maturu
Informatička srednja škola	4 godine	EFZ informatičar sa stručnom maturom
Gimnazija	4 godine	Gimnazijsko svjedočanstvo o maturi

Thurgau-Schaffhausenska škola za maturu za odrasle

- ▶ [43]

Odrasli zaposlenici, koji ispunjavaju potrebne preduslove, mogu uz rad da nadoknade maturu na Thurgau-Schaffhausenskoj školi za maturu za odrasle (TSME). Visoko kvalifikovanim apsolventima profesionalne mature otvara se mogućnost da apsolviraju tečaj, tzv. „Passerellenkurs“. Jednogodišnji „Passerellenkurs“ priprema za dopunski ispit, koji je priznat u cijeloj Švajcarskoj i koji omogućuje pristup svim švajcarskim univerzitetskim sveučilištima.

Više profesionalno obrazovanje

- ▶ www.sbf.admin.ch
- ▶ www.abb.tg.ch
  - > Bildungszentren

Sveučilišta

- ▶ [41]
- ▶ www.abb.tg.ch > Berufs- und Studienberatung

- ▶ www.ecus-edu.ch

Više profesionalno obrazovanje pruža kvalifikacije, koje su potrebne za zahtjevan i odgovoran rad u zanimanju. Ono nakon sticanja kantonalnog svjedočanstva o osposobljenosti (EFZ) ili neke ekvivalentne školske kvalifikacije na nivou sekundarnog stepena I omogućuje specijalizaciju i produblјivanje stručnih kompetencija i kvalifikovanje na području rukovođenja preduzećima. Više profesionalno obrazovanje obuhvata konfederacijske ispite (ispit za zanimanje BP ili viši stručni ispit HFP) i obrazovne smjerove na višim stručnim veleučilištima (HF).

U Švajcarskoj postoje različite vrste sveučilišta: univerzitetska sveučilišta, veleučilišta i pedagoška sveučilišta. Švajcarski obrazovni sistem se odlikuje visokom protočnošću: Tako postoje više načina, kako da se stekne kvalifikacija za neki sveučilišni studij. Mladi ljudi, koji su stekli profesionalnu maturu ili stručnu maturu, mogu da se upišu na neko veleučilište. Nakon položenog Passerellen-ispita moguć je pristup i studijima na nekom univerzitetu ili Konfederacijskom Tehničkom Sveučilištu (ETH) licima sa profesionalnom ili stručnom maturom.

Mladi ljudi, koji su završili gimnaziju sa maturom koja se priznaje u Švajcarskoj, mogu da pohađaju univerzitete, Konfederacijska Tehnička Sveučilišta (ETH), Pedagoška sveučilišta ili - nakon jednogodišnje prakse - veleučilišta.

Licima, koja u zemlju dođu iz inostranstva, pristup se ne priznaje automatski, čak i ako su u zemlji porijekla stekli pravo na studiranje na sveučilištu. Po potrebi se mogu apsolvirati dodatni ispiti za studiranje na nekom sveučilištu u Švajcarskoj.

Doprinosi za studij i obrazovanje

- ▶ www.stipendien.tg.ch
- ▶ [42]

Priznavanje inostranih diploma i akademskih uspjeha

- ▶ www.sbf.admin.ch
- ▶ [44]
- ▶ www.heks.ch/mosaiq-ostschweiz

Usavršavanje za odrasle

- ▶ www.abb.tg.ch
> Bildungszentren
- ▶ www.weiterbildung.ch
- ▶ www.ausbildung-weiterbildung.ch

Uz određene preduslove se za obrazovanje ili studiranje odobravaju stipendije ili zajmovi. Informacije s tim u vezi mogu se dobiti kod ▶[42] Odjeljenja za doprinose za studije kod Službe za srednje škole i sveučilišta.

Za priznavanje diploma, stečenih u inostranstvu, u slučaju profesionalnih kvalifikacija je nadležan državni sekretarijat za obrazovanje, znanost i inovacije (SBFI). Za pristup studijima na nekom sveučilištu nadležno je pojedino sveučilište.

Možda posjedujete iskustvo u zanimanju od preko pet godina. U tom slučaju uz određene preduslove može da Vam se uračuna iskustvo i da na taj način steknete kvalifikaciju za zanimanje, koja se priznaje u Švajcarskoj. ▶[44] Stručna služba za profesionalne kvalifikacije odraslih (BAE) s tim u vezi rado informiše.

Stručna služba HEKS MosaiQ Ostschweiz nudi savjetovanje i podršku za visoko obrazovane migrante (na primjer na područjima priznavanja diploma, dodatnog obrazovanja).

U Švajcarskoj mnogi odrasli pohađaju tečajeve za usavršavanje da povećaju svoje profesionalno znanje ili da steknu nova saznanja. Ove edukacije djelomično sufinanciraju poslodavci. Ko se kroz cijelu svoju profesionalnu karijeru usavršava, ima veću šansu da pronade zadovoljavajuće radno mjesto i da se dugotrajno održi u zanimanju. Informišite se u svom pogonu ili kod nekog od obrazovnih centara u Thurgau.

Njega krajolika

Thurgau, kao značajan proizvođač prehrambenih namirnica, u velikoj mjeri doprinosi obezbjeđivanju prehrambene robe u Švajcarskoj. Njegova poljoprivredna grana sa otprilike 8'000 zaposlenika uvelike doprinosi privredi kantona Thurgau. Raznovrstan i ekološki vrijedan krajolik treba unapređivati i štititi. Našu prirodu, šume i vode treba koristiti pažljivo i pridržavati se zapovjedi i zabrana. Tako je, na primjer, zabranjeno hodanje preko oranice, oštećivanje drveća, plašenje životinja ili ostavljanje otpada u prirodi.

Obzir prema javnom prostoru

Svaka opština propisuje pravilnike, koja informišu o pravilima ponašanja u javnom prostoru. U njima tako može da se pročita da otpatke treba baciti u kantu za otpatke, da je zabranjeno izazivanje nepotrebne buke, te koje mjere treba preduzeti da se domaće životinje ne uznemiravaju. Kod službi za građanstvo možete da zatražite kopiju pravilnika.

Sakupljanje otpada

U Švajcarskoj se, između ostalog, godišnje za reciklažu sakupi 95 % stakla (350'000 tona godišnje), 90 % aluminijuma (13'000 tona), 80 % der PET-boca (40'000 tona) i 80 % papira (1.2 miliona tona).

Reciklaža otpada

U kućanstvima se otpad pažljivo razvrstava u razni otpad za spaljivanje, u vrijedan materijal za reciklažu i u specijalni otpad (otrovni proizvodi). Sve opštine posjeduju sabirna mjesta, kao što su sabirna mjesta za reciklažu, regionalni prihvatni centri (RAZ) ili privatna preduzeća za zbrinjavanje, gdje se predaje razdvojeni otpad: Staklo, papir i karton, PET boce, mješovita plastika, metali, kao što su aluminijske i limene konzerve, biljke, električni uređaji, specijalni otpad, kao što su baterije, ulja i otrovni proizvodi. Pojedini otpad, kao što su baterije i PET boce, mogu da se vrate i na prodajnim mjestima. Na taj način se reciklira skoro polovica sakupljenog otpada.

Otpad, koji se ne može reciklirati

► [45]

Razni otpad, dakle otpad koji ne može da se reciklira, sakuplja se i na što ekološkiji način spaljuje u peći za spaljivanje raznog otpada. Kod spaljivanja raznog otpada nastaje toplota i struja, koji se koriste. Strogo je zabranjeno ostavljanje ili skladištenje bilo kakvog raznog otpada u javnom prostoru, kao i spaljivanje u vlastitoj peći ili na otvorenom. Zabranjeno je i zbrinjavanje tečnog ili krutog otpada preko toaleta.

Kalendari za zbrinjavanje na internet stranicama saveza KVA Thurgau i ZAB obavještavaju, kad se razni otpad sakuplja u pojedinoj opštini. Tamo ćete saznati i gdje možete da dobijete vreće za otpad i kad možete da ih odnesete na sabirno mjesto. Razni otpad obavezno mora da se sakuplja u službenim vrećama za otpad, za koje se plaća taksa, KVA Thurgau ili ZAB-a, pošto se zbrinjavanje kućnog otpada financira preko ove takse. Za kabasti otpad mogu da se nabave taksene marke.

Savjetovalište za otpad i višejezični kalendar za otpad, termini, specijalno prikupljanje:

► www.kvatg.ch

► www.zab.ch

Kultura

- ▶ [46]
- ▶ www.museen.tg.ch
- ▶ www.thurgaukultur.ch

Kanton Thurgau odlikuje raznovrstan decentralizovani kultivirani krajolik. Brojni su tragovi kulture u kantonu: mnogobrojni zamci, dvorci i ruine, kao i samostani, crkve i kapele, nadalje zanatlijski i industrijski objekti. U muzejima kantona Thurgau se u kulturno-istorijskim zbirkama pronalaze svjedoci vremena svake vrste.

U Thurgau cvjeta i moderna umjetnost, na primjer u umjetničkim prostorijama i muzejima u gradovima Kreuzlingen, Arbon, Frauenfeld ili u samostanu Ittingen.

U Thurgau postoji i živahna muzička scena. Kulturni centri, kao što su Dreispitz, Trösch i Bodensee-Arena u Kreuzlingenu, Pentorama u Amriswilu ili samostan Fischingen nude koncerte, od klasike do mjuzikla. Prijatelje džeza privlači međunarodni džez festival „Generations“ u Frauenfeldu. Tamo se održava i Openair Frauenfeld – najveći Hip Hop festival u Evropi.

Ko voli teatar može da ode na primjer u teatar Thurgau u Weinfeldenu, u teatar na granici u Kreuzlingenu, u teatarsku radionicu Gleis 5 (peron 5) u Frauenfeldu ili da posjeti neku od mnogobrojnih pozornica na otvorenom.

Sport

- ▶ [47]
- ▶ www.vtstg.ch

Pješačenje, bicikljanje, koturanje

- ▶ [48]
- ▶ www.thurgauerwanderwege.ch
- ▶ www.thurgaubodensee.ch

U kantonu Thurgau postoji oko 800 sportskih društava. Bilo za djecu, mlade ljude, odrasle ili starije ljude: Postoji široki spektar ponude sportskih aktivnosti. Više informacija možete dobiti u agenciji za turizam u Vašoj regiji, kod Vaše opštine ili na nekoj od navedenih adresa sa strane.

Najpopularnija vrsta sporta u Švajcarskoj je pješačenje. Na ovaj način se stari i mladi opuštaju i upoznaju s raznim regijama u zemlji. U kantonu Thurgau postoji 1'000 kilometara označenih staza za pješačenje, koje su rezervirane isključivo za pješake.

Thurgau pored toga nudi ukupno 900 kilometara označenih biciklističkih ruta, na kojima se na bezbjednim stazama biciklom mogu istraživati najljepši krajevi, na primjer na kružnoj stazi uz jezero Bodensee, neposredno uz obalu jezera. Idealne uslove Thurgau nudi i za vožnju na koturaljkama. Informišite se kod Thurgau Tourismus o različitim mogućnostima.

Udruženja

- ▶ www.thurgaukultur.ch
- ▶ www.vtstg.ch
- ▶ www.tarjv.ch

Tri četvrtine švajcarskog stanovništva iznad 15 godina je učlanjeno u neko udruženje ili neku dobrotvornu organizaciju. U udruženjima su aktivni oni koji zajednički i na dobrovoljnoj bazi žele

- ▶ njegovati zajedničke interese: sport, kultura, razonoda itd.
- ▶ izraziti neko stanje stvari: roditelji učenika, migranti, stariji ljudi itd.
- ▶ angažovati se na socijalnom i ekonomskom području: sindikati, profesionalni savezi, interesne grupe itd.

Švajcarska je zemlja saveza i udruženja. U cijeloj zemlji ih ima na desetine hiljada, od toga nekoliko stotina u kantonu Thurgau. Udruženja u svakodnevnom životu kantona igraju centralnu ulogu. Tako postoje sportski savezi, kulturna udruženja, kao i udruženja migranata, koji su aktivni na raznim područjima.

Članstvo u nekom udruženju uveliko unapređuje integraciju u lokalni život i stvaranje kontakata sa stanovnicima kantona Thurgau. Udruženja stoje na raspolaganju svim zainteresiranim ljudima. Pogledajte na internet stranici Vaše opštine ili se za ostale informacije obratite lokalnim udruženjima u opštini gdje stanujete.

Dobrotvorni angažman može proširiti vašu društvenu mrežu i direktno utjecati na Vašu okolinu. Možete se angažovati dugotrajno preko neke organizacije ili samo za pojedine projekte.

Angažman dobrovoljaca u kantonu Thurgau ▶[49] koordinira Benevol. Informišite se i kod ▶[30] Švajcarskog Crvenog Krsta, kod ▶[18] Caritas-a ili kod ▶[50] HEKS-a. Ako želite da se angažujete za izbjegla lica, onda se obratite grupama pomoćnika iz mreže Asyl Thurgau.

Volonterstvo

- ▶ [18], [30], [49–51]
- ▶ www.benevol-jobs.ch
- ▶ www.netzwerk-asyl-tg.ch
- ▶ www.migrationsamt.tg.ch/integration

Pregled ponude za socijalnu integraciju na području migracije/azila pronaći ćete na internet stranici kantonalne ►[2] stručne službe za integraciju.

Religija

Švajcarski savezni ustav i ustavni zakon kantona Thurgau garantuju slobodu vjeroispovjesti i nazora. Svako lice slobodno može da odluči, da li želi da bude pobožno i da pripada nekoj vjeroispovjesti. Sloboda vjeroispovjesti na taj način predstavlja individualno pravo, koje svako realizuje slobodno prema vlastitom uvjerenju. Državni organi priznaju bitnu ulogu crkve i religijskih zajednica u društvu. Pored katoličanstva i protestantizma, islam je u kantonu po veličini treća religijska zajednica. Pored njih postoje i druge konfesionalne grupe. Sve ove zajednice dijele želju državnih organa za održavanje dijaloga između religija i za očuvanje mirnog saživota između konfesija.

- Katolička crkva Thurgau: www.kath-tg.ch
- Evangelička crkva Thurgau: www.evang-tg.ch
- Krovni savez islamskih opština istočne Švajcarske: www.digo.ch
- Švajcarski izraelićanski savez opština: www.swissjews.ch

Neposredna demokratija

Teško da je još neka demokratija na svijetu u toj mjeri participativna kao Švajcarska demokratija. Politička prava, poznata i kao prava naroda, su daleko-sežna. Pravo glasa, pravo na glasanje, pravo na inicijativu i pravo na referendum. Narod sa pravom glasa na taj način može predložiti promjenu ustava (pravo na inicijativu) ili može odbiti neki zakon, izrađenog u parlamentu (pravo na referendum). Kad se u Švajcarskoj govori o „Suverenu“, onda se pritom misli na švajcarske građane.

Politička prava se realizuju na tri državna nivoa. Savez, kantoni, opštine. Švajcarski narod se više puta godišnje poziva na glasanje, kantoni i opštine svoja glasanja u pravilu provode istovremeno sa saveznim glasanjem. Parlament bira Savezno vijeće, koje čini švajcarsku vladu. Narod bira parlament, koji se sastoji od dva vijeća: Nacionalno vijeće i kantonalno vijeće.

Politički organi

Odabrani organi često u svom imenu nose naziv „Vijeće“. Njihova je funkcija promišljanje, debatiranje i podnošenje prijedloga, koje narod može prihvatiti ili odbiti.

Tri politička nivoa

Narod kantona Thurgau se otprilike četiri puta godišnje poziva na glasanje o predmetima na tri politička nivoa:

- ▶ Opštinski nivo (na primjer gradnja teatarske sale)
- ▶ Kantonalni nivo (na primjer gradnja kantonalne ceste)
- ▶ Konfederacijski nivo (na primjer promjena saveznog zakona o invalidskom osiguranju)

Svake četvrte godine se biraju predstavnici u parlamentu i vlade na opštinskom, kantonalnom i saveznom nivou, kao i suci na okružnim sudovima.

Politički nivo	Parlamentarni nivo	Vladin nivo
Opštine u kantonu Thurgau	Opštinska skupština	Opštinsko vijeće
Kanton Thurgau	Veliko vijeće	Vijeće vlade
Švajcarska konfederacija	Nacionalno vijeće i kantonalno vijeće	Savezno vijeće

Politička prava stranaca

► [33]

Ako ne posjedujete švajcarsku nacionalnost, onda u opštinama kantona Thurgau ne posjedujete pravo glasa ni pravo na glasanje. Pojedine opštine omogućavaju strancima učestvovanje na opštinskim skupštinama, na kojima posjeduju savjetodavni glas. Izuzetak čine katoličke crkve, kod kojih lica stranog porijekla mogu zatražiti pravo glasa. Kod školskih opština možete zatražiti učestvovanje sa savjetodavnim glasom.

Ostali oblici političkog učestvovanja

► [51]

Primanje u državljanstvo

► [33]

Pored političkih prava postoji još mnoštvo mogućnosti učestvovanja u javnom životu i oblikovanju budućnosti zajednice. Tako je, na primjer, moguća aktivnost u nekom kvartovskom udruženju, lokalnom udruženju, profesionalnoj organizaciji, sportskom klubu, u savjetodavnoj komisiji ili u nekoj političkoj partiji.

Odraslo i maloljetno strano lice, isto kao i Švajcarci, posjeduje pravo na peticiju. Pravo na peticiju svakom pruža mogućnost da državnim organima uputi pitanja, prijedloge, kritiku ili prigovor. Na taj način se možda može utjecati na odluke, koje donesu državni organi.

U kantonu se svake godine u državljanstvo primi 800 do 1'000 lica, koja na taj način stiču sva politička prava participacije: pravo na glas i glasanje na opštinskom, kantonalnom i saveznom nivou. 12 % švajcarskih građana iznad 15 godina starosti u kantonu Thurgau posjeduje dvostruko državljanstvo. Uzimanje švajcarskog državljanstva je lična odluka i izjava želje. Preduslov je dobra integracija u mjesne, kantonalne i švajcarske prilike. U Thurgau je certificirani nivo vladanja njemačkim jezikom B2 usmeno i B1 pismeno minimalni preduslov za primanje u državljanstvo. Spisak ponude tečajeva njemačkog jezika i priznatih certifikata možete pronaći na:

► www.migrationsamt.tg.ch/integration

Vaša opština će Vas rado informisati o uslovima za primanje u državljanstvo.

Institucije, navedene u nastavku, rado će Vam na raspolaganje staviti informacije o temama u skladu sa odgovarajućom ► numeracijom u poglavljima.

- ▶ [1] **Migrationsamt des Kantons Thurgau (*Služba za migracije kantona*)**
Langfeldstrasse 53a
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 67 67
migrationsamt@tg.ch
www.migrationsamt.tg.ch
- ▶ [2] **Fachstelle Integration des Kantons Thurgau (*Stručna služba za integraciju kantona*)**
Bahnhofplatz 65
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 39 88
integration.mia@tg.ch
www.migrationsamt.tg.ch/integration
- ▶ [3] **Kompetenzzentrum Integration Bezirk Frauenfeld (*Kompetencijski centar za integraciju okruga*)**
Kasernenplatz 4
8500 Frauenfeld
Tel. 052 724 56 60
agi@stadtfrauenfeld.ch
www.agi.frauenfeld.ch
- ▶ [4] **Kompetenzzentrum Integration Bezirk Kreuzlingen (*Kompetencijski centar za integraciju okruga*)**
Marktstrasse 4, 8280 Kreuzlingen
Tel. 071 677 62 34
zeljka.blank@kreuzlingen.ch
www.kreuzlingen.ch
- ▶ [5] **Kompetenzzentrum Integration Bezirk Weinfelden (*Kompetencijski centar za integraciju okruga*)**
Pestalozzistrasse 14,
8570 Weinfelden
Tel. 071 622 04 06,
andrea.keller@koibw.ch
www.koibw.ch
- ▶ [6] **Kompetenzzentrum Integration Oberthurgau (*Kompetencijski centar za integraciju*)**
Hauptstrasse 12
9320 Arbon
Tel. 071 454 77 56
franziska.schoeni@oberthurgau.ch
www.oberthurgau.ch
- ▶ [7] **Fachstelle Integration Romanshorn (*Stručna služba za integraciju*)**
Konsumhof 3, Postfach 36
8590 Romanshorn
Tel. 058 346 83 31
marian.brenner@romanshorn.ch
www.romanshorn.ch
- ▶ [8] **Fachstelle Integration Amriswil (*Stručna služba za integraciju*)**
Arbonerstrasse 2
8580 Amriswil
Tel. 071 414 12 34
integrationsstelle@amriswil.ch
www.amriswil.ch
- ▶ [9] **Fachstelle Integration Arbon (*Stručna služba za integraciju*)**
Wallhallastrasse 2
9320 Arbon
Tel. 071 447 61 63
lukas.feierabend@arbon.ch
www.arbon.ch
- ▶ [10] **Klubschule Migros (*Klupska škola*)**
Bahnhofplatz 70–72, Passage
8500 Frauenfeld
Tel. 058 712 44 50
www.klubschule.ch
- ▶ [11] **ARGE Integration Ostschweiz (*Integracija Istočna Švajcarska*)**
Rorschacherstrasse 1, Postfach 61
9004 St. Gallen
Tel. 0848 28 33 90
verdi@arge.ch
www.arge.ch
- ▶ [12] **Bibliothek der Kulturen (*Biblioteka kultura*)**
Promenadenstrasse 12
8510 Frauenfeld
info@bibliothekderkulturen.ch
www.bibliothekderkulturen.ch

- ▶ [13] **Mieterinnen- und Mieterverband Ostschweiz (Savez stanara unajmljenih stanova istočne Švajcarske)**
Webergasse 21
9000 St. Gallen
Tel. 071 222 50 29
ostschweiz@mieterverband.ch
www.mieterverband.ch/mv-os.html
- ▶ [14] **Strassenverkehrsamt des Kantons Thurgau (Služba za drumski saobraćaj kantona)**
Moosweg 7a
8500 Frauenfeld
Tel. 058 345 36 36,
www.stva.tg.ch
- ▶ [15] **Sozialversicherungszentrum Thurgau (SVZTG) (Centar za socijalno osiguranje)**
St. Gallerstrasse 11
8501 Frauenfeld
Tel. 058 225 75 75
info@svztg.ch
www.svztg.ch
- ▶ [16] **Amt für Wirtschaft und Arbeit des Kantons Thurgau (Služba za privredu i rad kantona)**
Promenadenstrasse 8
8510 Frauenfeld
awa@tg.ch
www.awa.tg.ch
- ▶ [17] **Sozialamt des Kantons Thurgau (Socijalna služba kantona)**
Promenadenstrasse 16
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 68 20
info.soa@tg.ch
www.sozialamt.tg.ch
- ▶ [18] **Caritas Thurgau (Caritas Thurgau)**
Franziskusweg 3
8570 Weinfelden
Tel. 071 626 11 81
thurgau@caritas.ch
www.caritas-thurgau.ch
- ▶ [19] **Benefo-Stiftung (Zaklada Benefo)**
Zürcherstrasse 149
8500 Frauenfeld
Tel. 052 723 48 20
benefo@benefo.ch
www.benefo.ch
- ▶ [20] **Steuerverwaltung Thurgau (Porezna uprava)**
Schlossmühlestrasse 15
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 30 30
info.sv@tg.ch
www.steuerverwaltung.tg.ch
- ▶ [21] **Thurgauer Gewerkschaftsbund (TGGB) (Sindikalni savez)**
Hohenzornstrasse 4
8500 Frauenfeld
Tel: 052 720 50 15
info@tggb.ch
www.tggb.ch
- ▶ [22] **Eidgenössisches Büro für die Gleichstellung von Frau und Mann (EGB) (Konfederacijska agencija za ravnopravnost žena i muškaraca)**
Schwarztorstrasse 51
3003 Bern
Tel. 058 462 68 43
ebg@ebg.admin.ch
www.ebg.admin.ch
- ▶ [23] **Eidgenössische Kommission gegen Rassismus (EKR) (Konfederacijska komisija protiv rasizma)**
Inselgasse 1
3003 Bern
Tel. 058 464 12 93
ekr-cfr@gs-edi.admin.ch
www.ekr.admin.ch
- ▶ [24] **Arbeitsinspektorat des Kantons Thurgau (Inspekcija rada u kantonu)**
Bahnhofplatz 65
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 56 30
arbeitsinspektorat@tg.ch
www.awa.tg.ch
- ▶ [25] **Perspektive Thurgau (Perspective Thurgau)**
Schützenstrasse 15, Postfach 297
8570 Weinfelden
Tel. 071 626 02 02
info@perspektive-tg.ch
www.perspektive-tg.ch

- ▶ [26] **Selbsthilfe Thurgau (Samopomoć Thurgau)**
Freiestrasse 10, Postfach 429
8570 Weinfelden
Tel. 071 620 10 00
info@selbsthilfe-tg.ch
www.selbsthilfe-tg.ch
- ▶ [27] **Amt für Gesundheit des Kantons Thurgau (Služba za zdravlje kantona)**
Promenadenstrasse 16
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 68 40
gesundheit@tg.ch
www.gesundheit.tg.ch
- ▶ [28] **Spitex Verband Thurgau (Savez Spitex Thurgau)**
Freiestrasse 6
8570 Weinfelden
Tel. 071 622 81 31
info@spitextg.ch
www.spitextg.ch
- ▶ [29] **Pro Senectute Thurgau (Pro Senectute Thurgau)**
Rathausstrasse 17, Postfach 292
8570 Weinfelden
Tel. 071 626 10 80
info@tg.prosenectute.ch
www.tg.prosenectute.ch
- ▶ [30] **Schweizerisches Rotes Kreuz Kanton Thurgau (Švajcarski crveni krst)**
Rainweg 3
8570 Weinfelden
Tel. 071 626 50 80
geschaeftsstelle@srk-thurgau.ch
www.srk-thurgau.ch
- ▶ [31] **Pro Infirmis Thurgau-Schaffhausen (Pro Infirmis, Thurgau-Schaffhausen)**
Marktstrasse 8
8501 Frauenfeld
Tel. 058 775 22 35
thurgau@proinfirmis.ch
www.proinfirmis.ch
- ▶ [32] **Heilpädagogische Früherziehung Thurgau (Rani defektološki odgoj)**
Thundorferstrasse 3
8500 Frauenfeld
Tel. 052 722 20 17
info@hfe-tg.ch
www.hfe-tg.ch
- ▶ [33] **Amt für Handelsregister und Zivilstandswesen des Kantons Thurgau (Služba za trgovački registar i matični ured kantona)**
Bahnhofplatz 65
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 70 70
sekretariat.hz@tg.ch
www.hz.tg.ch
- ▶ [34] **HOT Homosexuelle Organisation Thurgau (Organizacija homoseksualaca)**
Wilerstrasse 3
9545 Wängi
info@hot-tg.ch
www.hot-tg.ch
- ▶ [35] **Beratungsstelle für gewaltbetroffene Frauen Thurgau (Savjetovališta za žene, žrtve nasilja)**
Oberstadtstrasse 7, Postfach 1002
8500 Frauenfeld
Tel. 052 720 39 90
kontakt@frauenberatung-tg.ch
www.frauenberatung-tg.ch
- ▶ [36] **Fachstelle Häusliche Gewalt (Stručna služba za porodično nasilje)**
Kantonspolizei Thurgau
Dunantstrasse 14
8570 Weinfelden
Tel. 052 728 24 50
fachstellehg@kapo.tg.ch
www.kapo.tg.ch
- ▶ [37] **Konflikt. Gewalt – Gewaltberatung für Männer, Frauen und Jugendliche (Konflikt.nasilje - savjetovališta za nasilje za muškarce, žene i mlade ljude)**
Gaswerkstrasse 15
8750 Weinfelden
Tel. 078 778 77 80
kontakt@konflikt-gewalt.ch
www.konflikt-gewalt.ch
- ▶ [38] **Amt für Volksschule des Kantons Thurgau (Služba za osnovnu školu kantona)**
Spannerstrasse 31
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 57 70
info@av.tg.ch
www.av.tg.ch

- ▶ [39] **Amt für Berufsbildung und Berufsberatung des Kantons Thurgau (*Služba za profesionalno obrazovanje i savjetovanište za zanimanja kantona*)**
Grabenstrasse 5, 8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 59 30
abb@tg.ch
www.abb.tg.ch
- ▶ [40] **Kontaktstelle Heimatliche Sprache und Kultur (HSK) des Kanton Thurgau (*Kontakt služba za domovinski jezik i kulturu*)**
Amt für Volksschule
Spannerstrasse 31, 8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 58 14
priska.reichmuth@tg.ch
www.av.tg.ch
- ▶ [41] **Amt für Mittel- und Hochschulen des Kantons Thurgau (*Služba za srednje škole i sveučilišta*)**
Grabenstrasse 11
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 58 30
amh@tg.ch
www.amh.tg.ch
- ▶ [42] **Amt für Mittel- und Hochschulen des Kantons Thurgau- Abteilung Ausbildungsbeiträge (*Služba za srednje škole i sveučilišta kantona Thurgau - Odjeljenje za doprinose za studije*)**
Grabenstrasse 11
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 58 38
amh@tg.ch
www.stipendien.tg.ch
- ▶ [43] **Thurgauisch-Schaffhauserisch-Maturitätsschule für Erwachsene (*Thurgau-Schaffhausenska škola za maturu za odrasle*)**
Neuhäuserstrasse 7
8500 Frauenfeld
Tel. 058 345 51 00
administration@tsme.ch
www.tsme.ch
- ▶ [44] **Fachstelle Berufsabschluss für Erwachsene (BAE) (*Stručna služba za profesionalnu kvalifikaciju odraslih*)**
Amt für Berufsbildung und Berufsberatung
Grabenstrasse 5
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 59 55
bae@tg.ch, www.abb.tg.ch
- ▶ [45] **Amt für Umwelt des Kantons Thurgau (*Služba za zaštitu okoline kantona*)**
Verwaltungsgebäude
Promenadenstrasse 8
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 51 51
umwelt.afu@tg.ch
www.umwelt.tg.ch
- ▶ [46] **Kulturamt Thurgau (*Služba za kulturu*)**
Grabenstrasse 11
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 73 73
kulturamt@tg.ch
www.kulturamt.tg.ch
- ▶ [47] **Sportamt Thurgau (*Služba za sport*)**
Zürcherstrasse 177
8510 Frauenfeld
Tel. 058 345 60 00
sportamt@tg.ch
www.sportamt.tg.ch
- ▶ [48] **Thurgau Tourismus (*Thurgau Turizam*)**
Friedrichshafenerstrasse 55a
8590 Romanshorn
Tel. 071 531 01 31
info@thurgau-bodensee.ch
www.thurgau-bodensee.ch
- ▶ [49] **Benevol Thurgau (*Benevol Thurgau*)**
Freiwilligenzentrum
Freiestrasse 10
8570 Weinfelden
Tel. 071 622 30 30
info@benevol-thurgau.ch
www.benevol-thurgau.ch
- ▶ [50] **HEKS -Hilfswerk der Evangelischen Kirchen Schweiz (*Organizacija evangeličkih crkvi Švajcarske*)**
Regionalstelle Ostschweiz
Weinfelderstrasse 11
8580 Amriswil
Tel. 071 410 16 84
heks_ostschweiz@heks.ch
www.heks.ch

- ▶ [51] **Politische Parteien im Kanton Thurgau (*Političke partije u kantonu Thurgau*)**
- ▶ Christlichdemokratische Volkspartei (CVP)
-*Demokršćanska narodna partija (CVP)*
www.cvp-thurgau.ch
  - ▶ Sozialdemokratische Partei (SP)
-*Socijaldemokratska partija (SP)*
www.spthurgau.ch
  - ▶ Freisinnig-Demokratische Partei (FDP)
-*Slobodarska demokratska partija (FDP)*
www.fdp-tg.ch
  - ▶ Schweizerische Volkspartei (SVP)
-*Švajcarska narodna partija (SVP)*
www.svp-thurgau.ch
  - ▶ Bürgerliche Demokratische Partei Schweiz (BDP)
▶ -*Građanska demokratska partija Švajcarske (BDP)*
www.bdp.info/tg
  - ▶ Die Grünen
-*Zeleni*
www.gruene-tg.ch
  - ▶ Grünliberale Partei (GLP)
-*Zelena liberalna partija (GLP)*
www.tg.grunliberale.ch
  - ▶ Eidgenössisch-Demokratische Union (EDU)
-*Konfederacijska demokratska unija (EDU)*
www.edu-tg.ch
  - ▶ Evangelische Volkspartei (EVP)
-*Evangelička narodna partija (EVP)*
www.evp-thurgau.ch

Izdavač i grafika

Služba za migraciju kantona Thurgau
Stručna služba za integraciju

Štampa

Ströbele Kommunikation, Romanshorn

Slike

Državna kancelarija kantona Thurgau
Thurgau Tourismus (Turizam)
Pixabay.com

Brojevi hitnih službi za Švajcarsku

Opšti urgentni poziv

(važi i sa inostranom SIM karticom)..... 112

Policija..... 117

Vatrogasci (vatra, voda, gas)..... 118

Sanitetska / ambulantna služba.....144

Dargebotene Hand- Pružena ruka
(psihički problemi) 143

Toksikološka informaciona centrala
(trovanje).....145

**Urgentni telefon za djecu i mlade
ljude** 147

U slučaju nužde :

- ▶ Ostanite mirni.
- ▶ Identifikujte opasnosti.
- ▶ Ođite na neko bezbjedno mjesto.
- ▶ Obavjestite spasilačke službe.
- ▶ Pružite pomoć.